

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-III-4597/2017

Zagreb, 18. siječnja 2018.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Drugom vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sutkinja Ingrid Antičević Marinović, predsjednica Vijeća, te suci Mato Arlović, Mario Jelušić, Josip Leko, Rajko Mlinarić i Miroslav Šumanović, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenuo Sanitat Dubrovnik d.o.o., kojeg zastupa Danijela Badurina, odvjetnica u Dubrovniku, na sjednici održanoj 18. siječnja 2018. jednoglasno je donio

O D L U K U

Ustavna tužba se odbija

O b r a z l o Ź e n j e

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Ustavnu tužbu podnijelo je Sanitat Dubrovnik d.o.o., kojeg zastupa Danijela Badurina, odvjetnica u Dubrovniku (u daljnjem tekstu: podnositelj). Ustavna tužba je pravodobna i dopuštena.

Ustavna tužba podnesena je protiv presude Županijskog suda u Varaždinu broj: GŽ-472/17-3 od 14. rujna 2017. (u daljnjem tekstu: osporena presuda), kojom je usvojena žalba tuženika te je presuda Općinskog suda u Dubrovniku broj: Povrv-71/16-6 od 23. siječnja 2017. (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda) preinačena u točkama I., III. i IV. izreke na način da se platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi javnog bilježnika iz Dubrovnika broj: Ovr-3824-13 od 24. srpnja 2013. (u daljnjem tekstu: rješenje o ovrsi), osim u dijelu ukinutom točkom II. prvostupanjske presude, ukida i u preostalom dijelu (u cijelosti), a tužitelj (podnositelj) se odbija sa zahtjevom za naknadu troškova postupka.

Prvostupanjskom presudom pod točkom I. izreke održan je na snazi platni nalog sadržan u rješenju o ovrsi kojim je tuženiku naloženo platiti podnositelju iznos od 2.890,00 kuna s pripadajućim zateznim zakonskim kamatama te u dijelu odluke o troškovima postupka, pod točkom II. izreke isti je platni nalog ukinut u dijelu odluke o troškovima ovršnog postupka te u dijelu odluke o visini stope zatezne kamate, pod točkom III. izreke naloženo je tuženiku platiti zakonske zatezne kamate na iznos glavnice i ovršnog troška iz točke I. izreke, pod točkom IV. naloženo je tuženiku naknaditi podnositelju troškove parničnog postupka.

1.1. Podnositelj smatra da su mu sudskim odlukama povrijeđena ustavna prava zajamčena člancima 14. stavkom 2. i 29. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

2. Predmet spora u postupku koji je prethodio ustavnosudskom, a koji je pokrenut na temelju ovršnog prijedloga podnositelja (ovrhovoditelja u ovršnom i tužitelja u parničnom postupku koji je uslijedio) za donošenje rješenja o ovrsi protiv ovršenika/tuženika, na temelju vjerodostojne isprave, jest zahtjev podnositelja za isplatu novčanog iznosa na ime duga za neplaćene dnevne parkirališne karte izdane tuženiku od strane podnositelja, sukladno ugovoru o korištenju javnog parkirališta kojeg je tuženik (kao korisnik) sklopio s organizatorom parkiranja, a što proizlazi iz članka 7. Odluke o organizaciji i načinu naplate i kontrole parkiranja u Gradu Dubrovniku ("Službeni glasnik Grada Dubrovnika" broj 12/09.; u daljnjem tekstu: Odluka Grada Dubrovnika). Protiv donesenog rješenja o ovrsi, ovršenik/tuženik podnio je prigovor te je daljnji postupak proveden kao u povodu prigovora protiv platnog naloga.

2.1. Prvostupanjski sud je u pretežnom dijelu tužbeni zahtjev ocijenio osnovanim i održao na snazi platni nalog (osim u dijelu odluke o troškovima ovršnog postupka i dijelu odluke o zateznima kamatama tekućim na iznos glavnice i troškova ovršnog postupka od 1. kolovoza 2015. pa nadalje). Obrazloženje prvostupanjskog suda u bitnome se temelji na shvaćanju da, s obzirom da je vozilo tuženika bilo parkirano na javnom parkiralištu s naplatom, ima se smatrati da je tuženik s podnositeljem kao organizatorom parkiranja sklopio ugovor o korištenju javnim parkiralištem. Budući da nije iskoristio mogućnost kupnje satne karte, smatra se da je s podnositeljem sklopio ugovor o parkiranju uz korištenje dnevne karte. Slijedom navedenog, zaključak je prvostupanjskog suda da je tuženik u obvezi platiti cijenu dnevne parkirališne karte.

U odnosu na prigovor tuženika koji se odnosi na činjenicu da je Odluka Grada Dubrovnika ukinuta presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Visoki upravni sud) broj: Usoz-125/2012-6 od 30. svibnja 2014. prvostupanjski je sud istaknuo:

"U odnosu na daljnje prigovore valja reći da iako je presudom Visokog upravnog suda Republike Hrvatske poslovni broj: Usoz-125/2012-6 od 30. svibnja 2014. godine Odluka ukinuta, neosnovano se tuženik u konkretnom slučaju na nju poziva. Predmet spora u ovom postupku je obveza koja je nastala i bila utvrđena prije ukidanja Odluke, a kako presuda Visokog upravnog suda Republike Hrvatske nema pravni učinak na ugovorne odnose nastale prije ukidanja Odluke odnosno prije objave presude u Narodnim novinama (18. lipnja 2014.), njena nezakonitost ne utječe na predmetni pravni odnos."

2.2. Na prvostupanjsku presudu tuženik je izjavio žalbu, koju je drugostupanjski sud ocijenio osnovanom i u povodu koje je donio osporenu presudu, u kojoj se ističe stajalište tog suda da "obzirom su Odluke donijete protivno zakonu i to bez obzira da li su iste na snazi u utuženom razdoblju ne mogu proizvoditi nikakve pravne učinke u odnosu na treće osobe jer su već u času njihovog donošenja bile protivne odredbi čl. 5. st. 1. toč. 6. i 4. ZSCP-a". Drugostupanjski sud zasniva svoju odluku na stajalištu da "ugovor koji je protivan Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili moralu

društva ništetan je (...) Obzirom da je Odluka tužitelja o organizaciji i načinu naplate parkiranja temeljem koje tužitelj i izdaje račune čiju naplatu u ovom postupku traži, protivna zakonskim odredbama ZSPC-a to je ista ništeta od dana donošenja kao i svi odnosi - Ugovori utemeljeni na istoj. Kad je određen akt ili pravni posao utvrđen ništetnim posljedicama takvog utvrđenja nastupaju ex tunc dakle od samog početka, a ne tek od dana kad je ništetnost utvrđena."

Nadalje se u obrazloženju dodaje:

"Osim toga ističe se da je prvostupanjska presuda u ovom postupku donijeta 23. siječnja 2017. dakle u vrijeme kada sporna odluka više nije bila na snazi, zbog čega je primjena iste na sporni odnos između stranaka i u protivnosti sa čl. 58. st. 5. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu koji propisuje da u postupcima u kojima u pravnoj stvari do dana stupanja na snagu Odluke Ustavnog suda kojom se ukida Zakon ili pojedina njegova odredba nije pravomoćno odlučeno, a taj se Zakon odnosno drugi propis neposredno primjenjuje u toj pravnoj stvari, ukinuti zakon neće se primjenjivati od dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda, koje pravilo se mora primijeniti i na slučajeve kada je propis ukinut presudom Visokog upravnog suda koji od 2012. u nadležnosti ima ocjenu zakonitosti općih akata."

III. PRIGOVORI PODNOSITELJA

3. Obrazlažući istaknutu povredu ustavnih prava, podnositelj u ustavnoj tužbi ističe da o pitanju pravnih učinaka ukidajuće odluke Visokog upravnog suda na pravne odnose nastale ex lege i dospjele prije objave te odluke u službenom glasilu, postoji različita praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) kao i različita praksa Ustavnog suda. Smatra da je u konkretnom slučaju drugostupanjski sud donio odluku koja je u suprotnosti s pravnim shvaćanjem koje je Vrhovni sud zauzeo u predmetu iste činjenične i pravne osnove, a koje je pravno shvaćanje potvrđeno i odlukom Ustavnog suda. Budući da je od takve prakse odstupio bez navođenja ikakvih razloga, smatra da je time povrijedio njegova ustavna prava zajamčena člancima 14. stavkom 2. i 29. stavkom 1. U tom smislu ističe:

"Drugostupanjski je sud pobijanom presudom Posl. br. GŽ-472/17 od dana 14. rujna 2017. zauzeo pravni stav sukladno kojemu odluka Visokog upravnog suda kojom je ukinut opći akt jedinice lokalne samouprave proizvodi retroaktivne učinke na tužiteljeve novčane tražbine koje su nesporno nastale i vremenski dospjele prije objave ukidajuće presude u Narodnim novinama unatoč tome što je ovakav stav suprotan već zauzetom pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske u odluci broj: Rev 2052/13-2 od 11. studenoga 2014.g. te Ustavnoga suda u odluci broj: U-III-971/2016 od 15. rujna 2016.g. o analognom pravnom pitanju.

Izostanak obrazloženja o tome zbog čega je na temelju identične činjenične i pravne osnove o istom pravnom pitanju donesena dijametralno suprotna odluka (unatoč činjenici što je drugostupanjski sud tijekom postupka izvršio uvid u odluku Vrhovnog suda Republike Hrvatske Rev 2052/13-2 od 11. studenoga 2014.g. te Ustavnog suda broj: U-III-971/2016 od 15. rujna 2016.g. koje je tužitelj uz odgovor na žalbu dostavio u spis) čini pobijanu odluku arbitrarnom na način i u mjeri da potpuno negira načelo jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Uzimajući uz to u obzir činjenicu da je drugostupanjski sud krajnja instanca u odnosu na meritum spora te da za ovakvo postupanje nije ponudio valjano obrazloženje tužitelj je stavljen u nejednaki pravni položaj u primjeni odredbi Zakona

o upravnim sporovima ... i Ustavnog zakona o Ustavnom sudu ... u odnosu na druge sudionike u usporedivoj situaciji u istovjetnim sudskim postupcima."

Zaključno, Ustavnom sudu predlaže usvajanje ustavne tužbe, ukidanje osporene presude te vraćanje predmeta drugostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

4. S obzirom na navode ustavne tužbe, Ustavni je sud razmotrio ustavnu tužbu s aspekta eventualne povrede prava na pravično suđenje, zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava, koji u mjerodavnom dijelu glasi:

"Članak 29.

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama ...
(...)"

Pri razmatranju ustavne tužbe podnositelja, Ustavni je sud polazio od stajališta da se sudski postupci moraju provesti sukladno ustavnom načelu vladavine prava kao najvišom vrednotom ustavnog poretka Republike Hrvatske, pa tumačenje mjerodavnog prava u svakom konkretnom slučaju ne smije proizlaziti iz njegove arbitrarne i proizvoljne primjene već mora uvažavati zahtjeve prava na pravično suđenje sadržane u članku 29. stavku 1. Ustava.

Ustavno pravo na pravično suđenje, propisano člankom 29. stavkom 1. Ustava, jamči zaštitu od arbitrarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Obrazloženja sudskih odluka odnosno odluka drugih nadležnih tijela koja ne sadrže ozbiljne, relevantne i dostatne razloge za ocjenu kakva je odlukom dana, upućuju na zaključak o arbitrarnosti u postupovnom i/ili materijalnopravnom smislu.

4.1. Primjenjujući navedena pravila na konkretan slučaj, u ovom ustavnosudskom postupku zadaća je Ustavnog suda bila utvrditi može li se način na koji je u konkretnom slučaju proveden parnični postupak, odnosno način na koji su sudovi obrazložili svoje odluke, smatrati arbitrarnim te je li takvim postupanjem povrijeđeno podnositelju pravo na pravično suđenje (odlučivanje) zajamčeno člankom 29. stavkom 1. Ustava.

Ustavni sud podsjeća da je zaštita ustavnih prava podnositelja ustavnih tužbi u pojedinačnim slučajevima neodvojiva od temeljne ustavne zadaće Ustavnog suda da "jamči poštivanje i primjenu Ustava Republike Hrvatske" (članak 2. stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske - "Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon).

Također se podsjeća i na međunarodnu obvezu koje se Republika Hrvatska dužna pridržavati, izrečenu u predmetu Europskog suda za ljudska prava *Broniowski protiv Poljske* [Vv] (br. 31443/96, presuda od 22. lipnja 2004.):

"184. ... imperativ održavanja legitimnog povjerenja građana u državu i pravo koje ona stvara, inherentan vladavini prava, zahtijeva od vlasti da eliminiraju disfunkcionalne odredbe iz pravnog sustava i isprave izvanpravnu praksu (*to rectify the extra-legal practices*)."

Sukladno tome, sve pravne norme koje se primjenjuju u ustavnosudskim postupcima moraju se tumačiti tako da pridonose ostvarenju tih zadaća.

5. Ustavni zakon u članku 58. razrađuje sredstva i uvjete pravne zaštite za osobe čija su prava povrijeđena pravomoćnim pojedinačnim aktom, koji je donesen na temelju zakona (ili drugog propisa) ukinutog odlukom Ustavnog suda (*mutatis mutandis* ovo se pravilo primjenjuje i na slučajeve kada je propis ukinut presudom Visokog upravnog suda - Visoki upravni sud od 1. siječnja 2012. u nadležnosti ima ocjenu zakonitosti općih akata).

Člankom 58. stavkom 5. Ustavnog zakona propisano je:

"Članak 58.

(...)

(5) U postupcima u kojima o pravnoj stvari, do dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda kojom se ukida zakon, odnosno ... pojedina njihova odredba, nije pravomoćno odlučeno, a taj se zakon, odnosno drugi propis neposredno primjenjuje u toj pravnoj stvari, ukinuti zakon ... ili njihova ukinuta ili poništena odredba neće se primjenjivati od dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda."

5.1. Stavak 5. članka 58. Ustavnog zakona odnosi se upravo na konkretan slučaj podnositelja. Naime, riječ je o postupku u kojem o pravnoj stvari, do dana objave presude Visokog upravnog suda kojom se ukida sporni propis, nije pravomoćno odlučeno, a taj se propis neposredno primjenjuje u toj pravnoj stvari. Iz stavka 5. proizlazi da se takav ukinuti propis neće primjenjivati "od dana stupanja na snagu odluke Ustavnog suda", odnosno od dana objave presude Visokog upravnog suda kojom je propis ukinut (isto proizlazi i iz odredbe stavka 2. članka 55. Ustavnog zakona, koja propisuje da "ukinuti ... drugi propis ... prestaje važiti danom objave odluke Ustavnog suda u 'Narodnim novinama'").

6. Ustavni sud napominje da je u svojoj odluci broj: U-III-662/2013 od 28. veljače 2013. utvrdio: "Prema tome, proizlazi da je u konkretnom slučaju Visoki upravni sud primijenio odredbe zakona koje u vrijeme donošenja osporene presude nisu bile na snazi, jer su ukinute odlukom Ustavnog suda. Stoga Ustavni sud utvrđuje da je time Visoki upravni sud postupio protivno pravilu propisanom člankom 58. stavkom 5. Ustavnog zakona." Ustavni sud ocjenjuje da je i odluka u predmetu broj: U-III-5708/2010 od 20. ožujka 2013., u kojoj je izneseno stajalište da "ukinuti zakon i drugi propis ... prestaju važiti danom objave odluke Ustavnog suda u 'Narodnim novinama'", također primjenjiva u konkretnom slučaju.

Uzimajući u obzir ova ranije izražena stajališta Ustavnog suda, a imajući pritom na umu odredbu stavka 5. članka 58. Ustavnog zakona, proizlazi da odluke Ustavnog suda imaju učinak *pro futuro*, što bi u konkretnom slučaju značilo da sudske odluke koje bi bile utemeljene na ukinutom propisu, a donesene nakon njegova ukidanja (nakon objave presude Visokog upravnog suda kojom se ukida osporeni propis), ne bi bile valjane. Ovakvo stajalište Ustavni je sud zauzeo u predmetu broj: U-III-1673/2015 od 25. svibnja 2017. ("Narodne novine" broj 65/17.) i time otklonio sve postojeće nedoumice i razilaženja u sudskoj praksi. U konkretnom slučaju, Odluka Grada Dubrovnika ukinuta je presudom Visokog upravnog suda broj: Uoz-125/2012-6 od 30. svibnja 2014., a prestala je važiti objavom navedene presude u "Narodnima novinama" broj 74/14., dana 18. lipnja 2014., dakle prije donošenja i prvostupanijske i

drugostupanjske odluke u ovom predmetu (prvostupanjska presuda donesena je 23. siječnja 2017., a osporena presuda 14. rujna 2017.).

7. Stoga, sagledavajući sva prethodna utvrđenja kao cjelinu, Ustavni sud smatra da su u obrazloženju osporene presude izneseni ozbiljni, relevantni i dostatni razlozi kojima je sud opravdao svoju odluku, odnosno svoja stajališta o tome da za utuženo potraživanje podnositelju nedostaje pravna osnova, obrazložio je na način koji otklanja svaku sumnju u arbitrarnost postupanja i odlučivanja, uskladiвши ga uz to i s recentnom praksom Ustavnog suda u navedenom pravnom pitanju.

Slijedom navedenog, Ustavni sud smatra da u konkretnom slučaju nije došlo do povrede ustavnog prava zajamčenog člankom 29. stavkom 1. Ustava.

8. Stoga je, na temelju članaka 73. i 75. Ustavnog zakona, donesena odluka kao u izreci.

PREDSJEDNICA VIJEĆA
Ingrid Antičević Marinović, v. r.